

Valentyna Yagodka, Velké a malé žitavské postní plátno v kontextu obdobných památek Německa a Rakouska. Posudek na bakalářskou práci.

Valentyna Yagodka si za téma své bakalářské práce vybrala dvě mimořádná díla, tzv. postní plátna, pocházejí ze Žitavy, tedy z lokality, která, přestože již od první poloviny 17. století není součástí zemí Koruny české, má k nim přesto velmi úzké vztahy.

Autorka v úvodu práce podala solidní přehled dosavadního bádání o žitavských postních plátnech, i o literatuře věnované tomuto materiálu v Německu a Rakousku. Na tento úvod, prokazující, že autorka se v literatuře dobře orientuje, navazuje historie obou pláten probraná od doby jejich vzniku až do současnosti. Bylo by lze nahlížet na jejich historii ve čtyřech etapách: jejich používání v katolické liturgii a posléze i luteránské, dále jejich odstavení z liturgického provozu a ztráta povědomí o jejich existenci a nakonec objevení, poválečná záchrana a instalace v podobě muzejního exponátu. Škoda, že zde autorka, zejména v pasáži o používání pláten, nešla více do hloubky a nepoložila si otázku, jak to bylo s jejich využitím po nástupu luterství v situaci, kdy se sám Martin Luther k používání postních pláten v liturgii stavěl kriticky. Klíčovou částí práce je popis obou děl provedený podle výjevů v časovém sledu biblického vyprávění opřený o konfrontaci obrazu a biblického textu, často se detailně zaměřující na identifikaci postav, které doprovází hlavní scénu. Následuje popis malého plátna a konfrontace jeho obrazové kompozice s nedávno identifikovanou grafickou předlohou. Valentina Yagodka se snažila nezůstat jen u deskriptivního zachycení obrazové podoby žitavských pláten a vybrala si pro srovnání dvě obdobná díla – malé žitavské plátno srovnává s plátnem ve Freiburgu im Breisgau v Německu – obě nesou jako základní obraz scénu Ukřižování, ale rozchází se v podání rámu, který je v Žitavě zdoben souborem arma Christi, ve Freiburgu cyklem biblických scén od Poslední večeře k Poslednímu soudu. Škoda, že se vedle prostého konstatování skutečnosti nad ikonografií obou pláten nezamyslela hlouběji – tematika obou děl je na jednu stranu velmi variabilní, přesto však společně určená motivem Pašijí a Kristovy smrti jako klíčového motivu spásy a logicky pak samozřejmě související s instalováním pláten během postního předvelikonočního období. Následuje srovnání velkého žitavského plátna s obdobnou památkou z rakouského Millstattu, kde je však na rozdíl od Žitavy se shodným počtem scén ze Starého a Nového zákona, na millstattském plátnu jen 19 scén ze SZ a 29 z NZ. Z toho faktu se autorka opět nepokusila nevyvodit nějaký závěr a zůstala tak na pouhém konstatování skutečnosti. Zdá se přitom, oproti staršímu žitavskému plátnu, kde se výběr scén opírá o středověké obrazové cykly typu *biblia pauperum*, někdy koncipované na principu biblického paralelismu a stavějící příběh

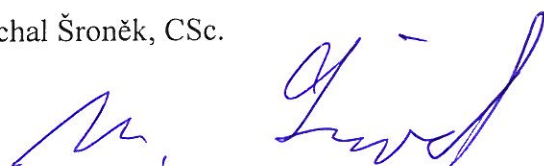
spásy jako historii světa a člověka, mladší plátna se ve výběru scén více zaměřovala na spásnou roli Kristovy oběti.

V závěru autorka shrnula základní fakta a naznačila otázky, které by bylo v budoucnu v bádání o postních plátnech vhodné řešit. Valentina pracovala s bohatou literaturou a početným obrazovým materiálem, který zařadila do přílohy práce. Práce je pečlivě zpracována a přes drobné nedostatky ve formulacích a úpravě poznámkového aparátu představuje standartní ukázkou bakalářské práce. Autorka předvedla, že umí pracovat s obrazovým materiálem i literaturou, ale je škoda, že si v klíčových místech práce nedokázala položit obecnější otázky, na něž by jí shromážděný materiál téměř sám poskytl odpovědi a zůstala tak na rovině pouhého popisu materiálu.

Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat známkou **velmi dobře**.

doc. PhDr. Michal Šroněk, CSc.

28. 7. 2013

Handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'M' followed by a cursive name.